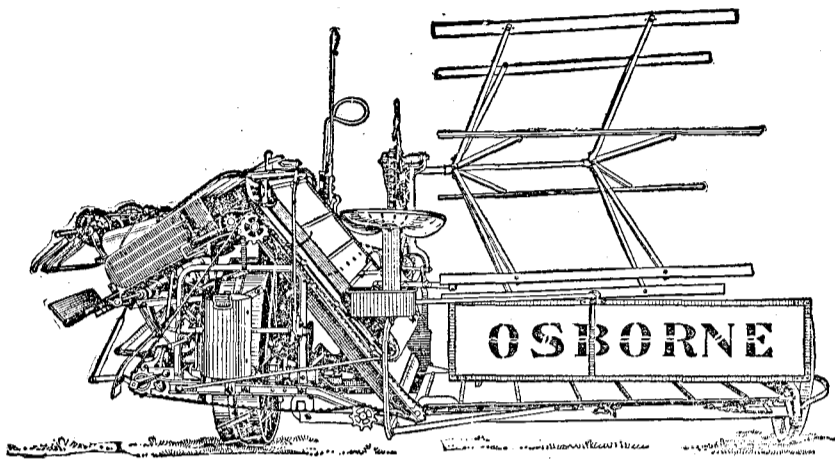

Osborne aratógépeket

1672

**szénagereblyéket, ■■
járgányos cséplőkészleteket,
gabonatisztító rostákat**
és mindennemű egyéb gazdaság gépeket
elsőrendű kivitelben szállít

'KÜHNE' mezőgazd. gépgyár
részvénytársaság : **MOSONBAN.**

Jutalmazo mellekipar gazdak számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homok-
tégelákat, cement-födécserepeket, csöveket csatornázásra, alagesövezé-
2119 seket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kivánatra ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást
minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. —
Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbatfeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkas
95 szabadalom stb.

**Homlokzatok és belsőhelyiségek
meszelésére**

a legjobb és a
legtökéletesebb

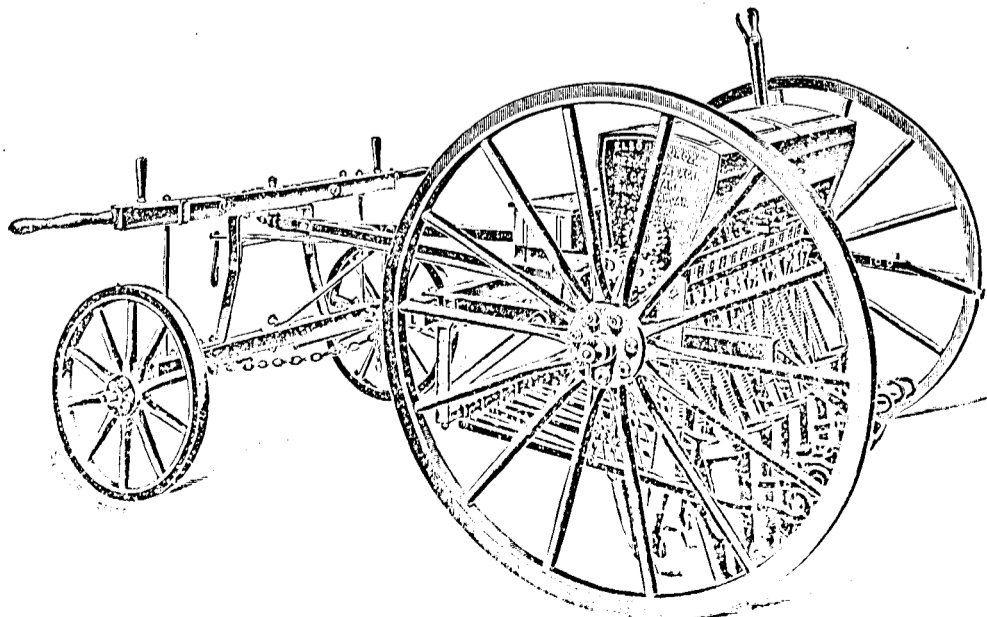
Kimerítő ajánlatot és mintát szivesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA

Festékgyára,

2148.I.

BUDAPEST, Órnagy-u. 4.

A legjobb vetőgép a szab.

LOSONCZI DRILL

Magyar gyártmány.

Árjajánlatokkal és árjegyzékekkel
szivesen szolgál

A magyar kir. államvasútak
gépgyárának vezérügynöksége,

BUDAPEST V., Váci-körút 32.

2054

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

ERDÉLYI BANK és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztalysorsjegyek főelárusító helye.
A bank elfogad betéteket
 takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.
Leszámitól, váltókat, utalványokat,
 járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket
 elad és vásárol
Előleget ad értékpapirokra,
 folyószámlán és előre meghatározott időre
Díjmentesen bevált szelvényeket
 és elvállalja a sorsjegyek revízióját.
Kibocsát utalványokat, checkeket,
 hitelleveket bármely külföldi piacra.
Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt
 tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)
 2055 Üzleti órák:
d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Mindennemű
ZSÁK és PONYVA
 a legjobb minőségben **FISCHER-féle**
 és legjutányosabban a
 zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szerezh-
 hetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült
 vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25
 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelen-
 tékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pannos, szilárd
 kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 2072
 Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Teletetésre

elvállalok 60-80 drb.
 3-4 éves tinót, akár
 rész-, akár pedig tar-
 tásdíj ellenében.

A jószág már most átvehető volna.

Riedl Kálmán
 Péczel, Pestvármegye.

2181

Kedvező alkalom! **Huzás már október 5-én.**

Az árfolyamok esése következtében csekély
 tőkebefektetéssel
1 és fél millió korona
 összegű fő- és melléknyereményekre játszhatik
 évi 3 huzásban, ha vesz nálunk egy
Hazai Takarékpénztári sorsjegyet

14 havi részletfizetésnél havi . . .	9. - korona
16 " " " " " " " " " " " " " "	8. - " "
19 " " " " " " " " " " " " " "	7. - " "
23 " " " " " " " " " " " " " "	6. - " "
28 " " " " " " " " " " " " " "	5. - " "

lefizetése mellett, vagy pedig letétjegyre napi
 árfolyamon 20.- K foglaló ellenében tetszés
 1007 Egy sorsjegyre több nyeremény is eshetik.
 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál,
 Kolozsvárt, Mátyás király tér 7. szám alatt.

szerinti törlesztésre. Az első részlet, vagy a fog-
 laló lefizetése után a sorsjegyek nyereményei
 a vevőt illetik.

Huzások:
 február 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel,
 július 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel
 október 5-én, összesen 731.000 K nyereménnyel,
 Pénzt nem veszítheti el, mert minden sors-
 jegy okvetlen nyer legalább 100.- K törlesztő
 összeget, mely esetben még egy nyereményje-
 gyet is adnak 30-40 K értékben, mely nyere-
 ményjegy az 1976. évig valamennyi huzáson
 játszik.

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank
 Részvénytársaságnál
 Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
 birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
 telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. - Bérhá-
 zaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület
 vázrajza. - Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
 összegig kaphatók. - Becslési költség csak nagy összegű kölcsö-
 nöknel számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. - Ügynökök
 közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
 készséggel szolgál az

Igazgatóság.
 Hivatalos órák d. e. 9-1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek. Teljes 100-as árfolyam.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval
 az összes háziállatok erősítésére, edzésére,
 azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINGSEM-FLUID
KINGSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben
nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló célra szolgáló kül-
 földi szereket, mert a leghatásosabb s leg-
 jobb minőségű kipróbált anyagokból készül.
 Használatban van minden jelentékenyebb
 gazdaságban, állami és magánmenesben, ka-
 tonai-, polgári- és versenystállóknban.
 Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszer-
 üzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.
 1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen cso-
 magolás és bérmentes szállítással 24 kor.
 2105

EREDETI „MÉLOTTE” TEJFÖLÖZŐGÉPEK,
 valamint az összes tejjgazdasági, állattenyésztési gazdasági cikkek
 állandóan nagy választékban raktáron:

GEITNER és RAUSCH Budapest, V. Andrassy-út 8.
 Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A forgó üzemtőke fogalmáról, különös tekintettel a mezőgazda tőkeszükségeiük megállapítására. 413
Tehénészeteink szervezése és vezetése. Szász Ferenc. IX. 414
Kömlyővizsgálatok, tekintettel a magyar kömlőfajták honosodására. 415

Rövidebb szakközlemények:

- Tejtermelés fokozása. — A sörárpa helyes kezelése — Földi bolha irtására. — Tejesedések tisztogatása. 416

Érdekes közlemények.

- Barátosi Tóth Zsigmond. — Az ujbúza minősége. — Az ideai termés. — Felhívás. — Felhívás takarmánymoslék tárgyában. 416

Kirakatások.

== Jobb és ==
megbízhatóbb
== magvakat ==

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta

Mauthner
Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében
BUDAPESTEN
VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

A forgó üzemtőke fogalmáról, különös tekintettel a mezőgazda tőkeszükségeiteinek megállapítására.

II.

A fentiek alapján tehát mellőznünk kell az üzemtőke kettéválasztását és más módon kell törekednünk arra, hogy a gazda tőkeszükségletét a gyakorlati élet változó körülményeinek megfelelőleg megállapíthassuk. Erre pedig sokkal egyszerűbb módszer kínálkozik, semhogy az ezen kérdés megoldására irányult emberfeletti munkára gondolva ily könnyű megoldás remélhető lett volna. *Ezen kérdés megoldására a mezőgazdasági üzemet vagyis a gazdálkodás tárgyát a gazdával vagyis a tőke tulajdonossal, a ki tőkével gazdálkodni akar, egyszerűen szembe kell állítani.* A gazda tőkeszükségletének a fenti szembeállítás alapelve szerint eszközöndő megállapításánál a vagyonrészek egészen másképp csoportosulnak, a mely azonban — mint látni fogjuk — kielégítő megoldásra vezet. Első sorban azt kell bebizonyítanunk, hogy a *penzösszeget a többi — ez ideig a forgó üzemtőkéhez számított vagyonrészekről el kell különítenünk.* A pénzösszeget az üzemtőkén kívül állónak, a terményképleteket, anyagképleteket stb. pedig az üzemtőkéhez tartozóknak tekintve, vesszük fel a kérdést, mekkora pénzösszegetre van szüksége a gazdának, hogy tekintetbe véve a birtok természeti viszonyait, közgazdasági helyzetét és kulturállapotát helyesen gazdálkodhassék.

Az eddig forgó üzemtőke néven ismert tőkecsoportnak az üzemen kívül eső pénzkészletre és az üzemhez számítandó készletekre való felosztása elkerülhetetlen szükséges.

A gazda pénzkészlet és egyéb tőkeszükségletére vonatkozólag, a mely tőkékre a rendelkezésre álló üzemtőkén kívül még egyáltalán szüksége van, teljesen közömbös, vajjon az üzemben a különböző készleteknél vagy az épületeknél, gépeknél és eszközöknél mutatkozik-e bármilyen hiányosság. Ezen tőkeszükséglet nagyságára vonatkozólag egyáltalán nincs befolyása annak sem, hogy a különböző vagyontárgyak mily tőke alakjában szerepelnek az üzemben. A műtrágyáknak és a vetőmagnak a talajba vitele, az építkezési anyagoknak épületekké való átváltozása a gazda pénzsükségletét csak annyiban veszi

igénybe, a mennyiben a napszámhátrányokat fizeti; a nevezett és a forgó üzemtőkéhez tartozó vagyonrészeknek álló üzemtőkévé való átváltozása azonban a pénzsükséglet nagyságára befolyással nincs. Ha tehát a gazda pénzkészletét a vagyon egyik vagy másik részével egy csoportba foglalja, szükségképp megszűnik még csak lehetősége is annak, hogy ezen csoport értékéből a gazda tőkeszükségletére következtetést lehessen vonni.

Ezen csoport összértéke esetleg igen csekély, mert a készletek legnagyobb része átadatott a talajnak, az épületek, gépek- és eszközök igen jó karban vannak, a javításra szolgáló összes anyagokat közelebbről felhasználták stb., és így bár, a csoport összértéke csekély — mégis csak csekély pénzkészletre van szükség,

A készletek a pénzzel együtt azonban aránylag nagy értéket is képviselhetnek, mert a termény- és anyagképleteknek még aránylag nagy része hever kihasználatlanul az üzemben és mégis nagy lehet ez esetben a pénzsükséglet, mert az épületeknél, gépeknél, eszközöknél, de meg a szántóföldön is léptenyomon hibára lehet akadni.

Csakis azon esetben ítéltethetjük meg helyesen ezen kérdést, ha az üzemet a gazdától vagyis a tőketulajdonostól teljesen elkülönítjük és hogy e tekintetben a legkiválóbb szakírók sem tudtak eredményt felmutatni, annak oka egyedül a kérdés teljesen helytelen megítélésében keresendő. Ha a szakírók elméleti okoskodások helyett megkísérelték volna ezen kérdés megoldását, mint a hogy a gazda a gyakorlati életben ezt megoldani igyekszik, akkor bizonyára jóval hamarabb tisztázódott volna ezen kérdés. A gyakorlati gazda ugyanis azon esetben, ha tudni akarja, hogy valamely átvett vagy átveendő birtok kezeléséhez mekkora összegre van szüksége, nem törődik azzal, hogy mily nagy a rendelkezésre álló forgó tőke és mily nagyra van szükség, hanem azt igyekszik megállapítani, hogy milyen állapotban vannak az üzem egyes részei és hogy ennek folytán még mekkora pénzkészletre van szüksége, hogy sikeresen gazdálkodhasson. Ha ily módon mélyebben hatolunk be a dolog lényegébe, akkor annak egyes körülményei szabatos kérdések alakjában je-

----- A MAGYAR -----

MEZŐGAZDÁK

----- SZÖVETKEZETE UTJÁN -----

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCA 31.

----- LEGELŐNYÖSEBB A -----

GABONA

----- ÉRTÉKESITÉSE. -----

Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

lentkeznek, melyeknek többé-kevésbé pontos tisztázása lehetségesnek látszik.

A fentebbiek szerint tehát a gazda és a birtok között kétféle viszony van, mert a gazda egyrészt tőketulajdonos, az üzem birtokosa, ki a jövedelmi forrásnak tulajdonosa vagy bérlője, másrészt az üzem vezetője, aki a jövedelmi forrást tiszta jövedelem szerzésére akarja felhasználni. Magasabb színvonalon álló s a mai kor igényeinek megfelelő gazdálkodást feltételezve mindkét cél elérésére bizonyos tőkére van szükség; ezen tőke egyrészt a birtok vételára, másrészt az üzemtől szükséges pénzösszeg, melynek másnemű vagyონrészekkel bizonyos mértékben való helyettesíthetőségéről kell az alábbiakban értekezni. E tekintetben elsőrendű kérdés az, hogy a gazdának a kezelése alatt álló jövedelmi forráson kívül a természeti viszonyoknak, a közgazdasági helyzeteknek és a kulturállapotnak megfelelőleg mily nagy üzemtőkére van szüksége; a birtok kulturállapotát különösen figyelembe kell venni, mert ez a gazdálkodáshoz szükséges üzemtőke nagyságára nagy befolyást gyakorol.

Vannak ugyanis olyan üzemek, melyek minden részükben annyira kiegészítik egymást, hogy ezen részek sikeres együttműködése teljesen biztosra vehető, úgy hogy az óramű kerekéhez hasonlíthatjuk azokat, melyek egymásba kapaszkodva az óraművet működésben tartják. Az ilyen üzemteljesnek vagy tökéletesnek kell mondanunk, tekintet nélkül arra, hogy az alkalmazott üzemszerűség segítségével elérhetjük-e lehető legnagyobb tiszta jövedelmet. Az ily tökéletes üzemekkel ellentétben azon üzemtel, melyeknél az üzemszerű részek csak nagyon tökéletlenül egészítik ki egymást, tökéletlen üzemeknek kell nevezniük. Ilyen üzemnél az üzem egyes részei bizonyos ideig vagy egyáltalán nincsenek vagy csak kis mértékben vannak kihasználva, a minnek következtében a tiszta jövedelem is többé-kevésbé alá fog szállni. Az üzemek ilyen megkülönböztetése ugyan többé-kevésbé mesterkélt, mert nincs oly üzem, melynél az egyes részek együttműködése az elméletileg elgondolható leghelyesebb mértéket megütné, mégis célszerűnek találtam az üzemeket ily módon megkülönböztetni egymástól.

Az üzletviteli költség.

Tökéletes üzemnél közepes termés esetén a gazdának a következő számadási évre birtokán kívül álló jövedelmi forrásra nincs szüksége, mert az ily üzemnek azonkívül, hogy a rendes gazdálkodás további meneténél felmerülő kiadásokat fedezni képes, még tiszta jövedelmet is kell adnia. Az ilyen üzemnél is fordulhat ugyan elő pillanatnyi pénzzavar, mert talán még nincs elegendő termény értékesítve, hogy az ily módon befolyt összegből a folyó kész kiadások fedezhetőek legyenek; az ily szükségleteket azonban csak rövid lejáratu kiadási előlegeknek kell tekintenünk, melyekre az új termésben csakhamar fedezetet találunk, sőt a termés egy részének értékesítése által nemcsak ezen előlegeknek kell visszatérülniök, hanem a befolyt összeg egy részét jövedelmi szállítmány gyanánt kell felhasználnunk. Már most csak az a kérdés, hogy mily gyorsan változik át a nyers hozadék nyers jövedelemmé s hogy ezen utóbbinak mily nagy részét kell ideig-óráig a gazdaság pénztárában visszatartani,

hogy a készkiadások szükségleténél előfordulható ingadozások kiegyenlíthetők legyenek és hogy ennek folytán mily gyorsan lehet az üzletét tiszta jövedelmét az üzemből kivonni. A gazdaság pénztárában visszatartandó ezen készpénzfedezetet az üzem üzletviteli költségének nevezhetjük, mely tehát nem oly külön jövedelmi forrás, melyre a gazdának a teljes üzemtől kivül még szüksége van, hanem csak a birtok nyers jövedelmének egyelőre visszatartott része.

Ha valamely rendezett birtok átvétele alkalmával nincs annyi azonnal eladható készlet, a menyi a folyó kiadások fedezésére elegendő volna, akkor az üzletviteli költségül szükséges s a jövő termésre kölcsön vevendő előleg viszonylagosan nagyobb, ellenkező esetben kisebb.

Oly bérlőnek, ki valamely repcetermeléssel és tejgazdasággal egybekötött gabonagazdaságot, a mely gazdaságban közepes termésre számíthat, minden lényeges készlet nélkül július hó 1-én vesz át, rendes körülmények között csak nagyon csekély előlegezendő pénzösszegre van szüksége. A tejhozam értékesítése által ugyanis azonnal oly bevételi forrásra akad, melynek segítségével a napszám-és szakmányaibérek a repce eladásáig bizonyos mértékben fedezni képes. A repce eladásából befolyt bevétel fedezi a gabona aratással járó nagyobb kiadásokat. A gabonatermés — közepes termés esetén — az év folyamán felmerülő összes egyéb rendes kiadások fedezésére képesíti a gazdát. Nem is kell azonnal az egész termést eladnia, mert hiszen a tejből állandóan van bevétel, a mely bevételek összege a termés eladásából befolyt összeg egy részével egyetemben elegendő az évi kiadások fedezésére.

Ha ellenben valamely főleg a gyapju termelésre irányuló juhászattal, marhák legelőn való hizlalásával foglalkozó vagy haszonmarhában szüklődő gazdaságot kell — minden lényeges készlet nélkül július hó 1-én átvenni, akkor jóval nagyobb előlegezendő pénzkészletre van szükség, mert ez esetben a terménykészleteknek pénzzé való lassu egyenletes átváltozása elmarad; ezt a csak nagyobb időközökben, de akkor jóval nagyobb mérvben végbemenő oly arányu változás pótolja, mely a tisztán gyapjutermező juhászatnál a gyapju és a mustajuhok egy-egy izbeni eladására, a csupán legelőn való hizlalásra szorítózkodó gazdálkodásnál pedig a hizómarhák egyszeri eladására szorítózkodhatik.

Tehenészeteink szervezése és vezetése.

Irta: Szász Ferencz.

IX.

Mes'erséges táplálás.

A borjuk mesterséges felnevelése alatt azt értjük, hogy nem szoptatjuk az anyja alatt vagy esetleg dojka tehen alatt, hanem a neki szánt tejmennyiséget külön erre a célra készített szoptató készülékből szoptatjuk ki, vagy pedig egyszerűen kiitatjuk. A szoptató készülékből való szoptatás ezért jobb mint a közönséges itatás, mert egyes borjuk igen módon isszák a tejet s ez elronthatná gyomrukot.

Az itatásra való rászoktatás igen egyszerű. Tejbe mártott ujjunkat a borju természeti ösztönénél fogva szopni kezdi. Most szájába lévő ujjunkat addig huzzuk lejjebb és lejjebb míg az a borju szájával együtt az edényben lévő tej felszíné alá süllyed. A borju még mindig szo-

pogatja ujjunkat s most már nem hiába, mert tej is megy szájába. Ezt kétszer háromszor ismételve már nem szükséges ujjunkkal csalogatni a tejet, mert lehajol magától is és iszik.

A szoptató edények 2 félék lehetnek és pedig vagy olyanok, melyek mintegy utáztandó a tőgy helyzetét egy — bizonyos magasságban egy oszlopra erősíthetők, vagy pedig olyanok, hogy egyszerűen földre helyezhetőek.

Bármilyen rendszereket alkalmazunk, fő az, hogy a tejet egészen kiürítse belőlük a borju, hogy tökéletesen lehessen tisztítani. Egy szerűbb kezelés céljából ajánlhatóbbak a földre helyezhető készülékek.

A tejet mindig tőgy melegen adjuk a borjuknak, tehát ha előzetesen felmelegítettük volna hűtsük vissza.

A mi magát a felnevelést illeti az többféle lehet.

1. Egyszerűen egész tejet adunk a borjunak, fejés alkalmával saját anyjától töltve meg ez itató illetőleg szoptató edényt.

2. A teljes tej egy részét lefölezött tejjel pótoljuk.

3. Ugy a teljes valamint a lefölezött tejet előzetesen csiramentesítjük pasteurizálással, mely csak foka — 85 C° legyen s legalább 5 percig álljon a tej e fokon.

Vannak aztán még többféle kombinált módok midőn a lef. tej zsirtartalmát zsirdus abraktakarmányokkal vagy olcsó növényi vagy ásványi zsirokkal pótoljuk.

Az itatást kezdjük mindjárt ez elején, közvetlen ellés után vagy legfejebb a 24-ik órától kezdve, mert csak is úgy használhatók ki teljesen, a mesterséges nevelés előnye s ez rendkívül fontos dolog, hogy ezen előnyöket kihasználjuk, mert nem mondok sokat ha azt hangsúlyozom, hogy a mesterséges felnevelés legtöbb tehenészeteinek létkérdese.

Létkérdése pedig azért, mert egyfelől csak is az által védekezhünk a tehenészeteinket pusztító tuberkulózis ellen, másfelől azért, mert a sok esetben drága teljes tejet helyettesíthetjük olcsóbb lefölezött tejjel, iróval, savóval s ez által gátját szabhatjuk a sok helyen indokolatlanul is felállított úgynevezett lefejő tehenészeteinek, melyekben a borju felnevelésével csak addig foglalkoznak míg levágásra alkalmas. Már mostan ha tekintetbe vesszük, hogy gyakran kitűnő jó fejős tehenek borjai is székre kerülnek fiatal korukban; elgondolhatjuk, hogy ez mint csorbul, gyengül a nemzeti vagy általuk.

A tuberkulózis elleni védekezés tuberkulin oltásnál kezdődik, mert mint tudjuk, a tuberkulózis ritkán állapítható meg külső tünetekből s benn a tüdőben, emésztő-csatornában, s más helyeken székelő átkos bakterium a Koch-féle bacillus tuberkulózis vagy ennek valamely válfaja jelenlétét ha nem is éppen teljes és feltétlen biztossággal, de mint a nagy praxis bizonyítja, hasznavehetően csakis a tuberkulin oltás deríti ki, melynek reakciója az oltás utáni hőemelkedés. A tuberkulózis keresztülvitele állatorvos dolga, miért is annak keresztülvitelére nem terjeszkedem ki, csak arra figyelmeztetem gazdatársaimat, hogy tenyészállataik bevásárlásánál, amennyiben ahoz akarnak kötni magukat, hogy csakis tuberkulinra nem reagáló egyedeket vesznek át, hát a tuberkulózist megelőzőleg legalább 4 hétig kísérik figyelemmel, hogy az illető állatokat az eladó nem-e tuberkulinoztatja. Ezt azért említem föl, mert ha 4 hétnél rövidebb időközökben tuberkulinozik, a reakció vagy nem áll be, vagy pedig nagyon gyenge. Különösen drága szomszédjainktól eszközözendő bevásárlásoknál figyelmeztetek erre, mert a pénz nagyur s azért hej! de sokan képesek a legrafiniorozottabb dolgokat is elkövetni.

Egyes esetekben külsőleg is megállapítható a gümőkór s ezen külső tünetek közül bennünket legjobban érdekli a tőgy tuberkulózis, mely klinikailag a tőgy feletti nyirokmirigyek elváltozásából állapítható meg, de minden a tőgyön megjelenő güm, gumó, gümő alapos gyanura ad okot s ne késsünk a szak-

szerű megvizsgálattással, mert a tőgytuberkulotikus tehén teje *feltétlenül fertőz* — kellő előkészítés nélkül — borjut, embert egyaránt.

Az egyes védekezési módok alapját a tuberkulinozás képezi s most egész kivonatosan lássuk a védekezési módokat, melyek alapos megismerésére megint csak Balogh fentemlített könyvére utalok.

A *Bang-féle eljárás* lényege a teljes elkülönítés, melyet megelőzőleg a gümőkór külső jeleit is mutató egyedeket kiselejtezik. A megmaradottakat tuberkulinozásnak vetik alá s a reagálókat elkülönítik teljesen vagy legalább egy deszka fallal. Mindenesetre jobb a teljes elkülönítés, sőt az az igazi, ha a reagálókat az eredeti istállóban hagyjuk, a nem reagálókat új vagy pedig lehető legtökéletesebben fertőtlenített istállóba helyezzük.

A születendő borjuk közül azokat, melyek reagáló tehenektől származnak, szintén külön tartjuk s nem szoptatjuk, hanem ellés után rögtön, vagy legkésőbb 24 óra múlva, elválasztva anyjuktól 85 C° mellett legalább 5 percig pasteurizált tejjel itatjuk. A borjukat választás után tuberkulinozva, a reagálókat elkülönítjük, vagy legjobb, ha kiselejtezzük.

Ezen eljárással sok helyen értek el jó eredményeket, de az a nagy hátránya, hogy a nagy selejtezés miatt az állomány rendkívül megapad s éppen ezért drága, továbbá körülményes is, mert az elkülönített állatoknak külön ápoló személyzet, külön kut, külön trágyatelep szóval teljes elkülönítés szükséges.

A tuberkulinozást s annak révén az elkülönítést $\frac{1}{2}$ vagy legalább 1 évenként kell ismételni.

2. *Ujhelyi gümőkór* elleni küzdelmében találkozott a gazdák azon *nem helyes* felfogásával, hogy a mesterséges felnevelés drága, miért is ő elhagyva tejnek pasteurizálását e helyett a borjukat nem reagáló dajka tehenek alá helyezte, évenként megtartott tuberkulinozás után végezte az elkülönítést.

Az Ujhelyi-féle eljárással is értek el jó eredményeket, de mivel az a kényszerítő ok, mely a gazdáknak a mesterséges felnevelés iránti ellenszenvében nyilvánult remélhetőleg meg fog szünni — ajánlatosabb dajka tehén helyett szoptató készülékkel nevelni a borjut, már csak azért is, mert jól tudjuk, hogy nem minden tehen válna szivesen az idegen borjut.

3. *Ostertag*, Bagnál sokkal egyszerűbb, jobban mondva olcsóbb módon próbál védekezni, nevezetesen ő csak a fiatal állatok tuberkulinozza, s a reagálókat teljesen kiselejtezi, idősebb állatoknál pedig teljesen eltekint a tuberkulinozástól s csak a *klinikai* is megállapítható tuberkulotikus állatokot selejtezi ki.

Hátránya ezen eljárásnak hogy a nem reagáló borju biztosan fertőzött állomány közé kerül, mert hiszen az idősebb állatok nem tuberkulinoztatnak s így nem is különböztetnek külön ez esetleg betegek.

Előnye, hogy olcsóbb ha már védekezéssel van szó s áldozatra szánja magát, a gazda neriadjon vissza ez esetben nagyobb költségtől, mert kamatai biztosan meg térülnek.

A fenti eljárások mint látjuk mind a tuberkulozis megállapítása utáni elkülönítésből állanak, s most rá térék a Behring-féle ugynevezett immunizáló eljárás leírására, melylyel kapcsolatosan egy vezér fonalat is kívánok nyújtani gazdatársaimnak a borjuk mesterséges felnevelésére — leírván az úgy mint láttam Sárvár—Láncpusztán, mikoriban az ottani m. kir. tejgazdasági szakiskolában voltam

Komlótohoz vizsgálatok, tekintettel a magyar komlófajták honosodására.

(Folytatás)

Hazánk kerti komlótermesztésének első alapjait 35—40 évvel ezelőtt állította be nagyuradalmaink néhányja. Rendszerint a külföldön már régen híressé vált termőhelyekről hozatták az ültetni való dugványokat, némelyike több fajtát is. Azonban az akkori ültetés óta néhány külföldi fajta nem bírta ki az elűtő természeti és termelési viszonyainkat, s utóbb kivágták a kertből, mert termése nem elégítette ki a gazdát. Helyenkint azonban meghagyták, mert megszokta az új viszonyokat, megtartotta növénytani, termésbeli (minőség és mennyiség) bélyegeit: az az jól *honosodott*

Az 1898. évvel indult meg a hazai komlótermesztés legújabb kora, a midőn állami tevékenységgel azon célt igyekeztünk elérni, hogy a ca. 630 kat. holdas országos komlósterület annyira fejlesztessek, hogy a hazai sörgyárak komlószükséglete itthon természetessék. Miután a megelőző időkben (1880—1885) egyes vidékekre behozott külföldi komlófajtákkal való telepítés nem sikerült, mert az eredeti termőhelyen is túlfinomult (saazi) fajták a mi viszonyaink között nem honosultak — olyan előbbi ültetésű hazai komlóskerteket kellett keresnünk, a melyekben az első külföldi komlóültetések annyira sikerültek, hogy nemcsak nem fejlődtek vissza, de *a jó tulajdonságaikban meghonosodtak*. A következőkben mellékelt 4 fénykép négy régi jól művelt uradalmi komlóskert termését ábrázolja, de mindenütt összehasonlítotam azon új kertek termését is, amelyekbe az anyakertekből vittek dugványt 1898 óta.

A jelzett állami tevékenységnek nemcsak a tökéletlenül honosodó, megbízhatlan külföldi fajták elkerülése volt a célja az újabb telepítéseknél, de az is, hogy ilyen *anyakertekké* „kinevezett” helyekről új telepítések céljaira ingyen (állami költségen) osztassanak ki dugványok, azért, hogy egy-egy bizonyos körzetben csak ugyanazon fajta terjesztetik, a *terméstömeg is egységessé váljék*, mert a sörgyárak lehetőleg egységes minőségű komlótömeggel szokták a sört főzni.

Miután hosszú évek során tapasztalták, hogy az illyefalvi-spalti (Háromszék m.), a hévizi-saazi (Nagyküküllő m.) nagylángi-saazi (Fehér m.) és a szenterzsébeti-Golding (Udvar-

8. ábra. Az illyefalvi-spalti komló honosodási sorozata.

a) eredeti spalti, b) illyefalvi-spalti, ezen anyakert dugványaiból ültetettek és termettek: c) kolozsvári, d) zágoni, e) marosvásárhelyi, g) bitái, h) sárkányi (Esztergomvm). j) magyargorbói, k) lapusnyaki-illyefalvi honosítások, f) Kolozsvárt honosított eredeti spalti fajta tohoz-termése. (Fél nagyságu tohozok.)

hely m.) fajták minden tekintetben kielégítő, s jó sajátágaikkal honosodtak, de legalább is *előnyösen átalakultak*: az utóbb ültetett új kerteknek több évi megfigyelése után érdekesnek találtam, hogy ezen új ültetések természetesi eredményeit, s különösen a *tohozterméseket*, a *honosodás, átalakulás vagy visszafejlődés szempontjából* az előzőkben ismertetett élelmő módszerek szerint és a részletekben a tohoz termést is vizsgálat tárgyává tegyem.

Jelzett állami tevékenységben csekélységgem lévén a végrehajtó közeg, a fénykép táblák anyagát közvetlenül gyűjthettem. A vizsgálat nyers anyagát: tohozokat s tohoz tengelyeket a mechanikai becsles sorrendjében ragasztottam le. Minden ábrán az a-val jelzett tohoz *eredeti külföldi* termés (az összehasonlítás okáért), a b-vel jelzett tohozok pedig a magyar anyakertek tipikus tohoz- és tengely mintái. Ezek után úgy sorakoznak a hasonló fajták, ahogy tulajdonságaikban az anyakert termésében legközelebb állanak: vagyis a legjobban elváltozott termések állanak a legtávolabb, a sorozat végén.

Ezuttal csak morphologiai irányban végezhettem összehasonlításokat; a physiologia szempontjából, különös tekintettel a lupulina minő- és mennyiségére, — chemiai módszerek és eszközök nem állván rendelkezésemre — ettől el kellett tekintenem. De nem érdektelenek az alakitani vizsgálódásokból folyó eredmények sem, főszempontok lévén a tohoz alakja (diagrammájával) nagysága, sulya s a tengely finomsága.

Megkísértem ezen alkómmal a tömörségi számelmélet alkalmazását, vizsgálataim eredményét már a 10-ik oldalon levő táblázatban mutattam be. Az ott számszerűen csoportosított eredmények gyakorlati magyarázatát a következőkben nyújtom.

I. Az *illyefalvi-spalti* fajta Spalt városka Bajorországnak elsőrendű komlótermelő helye, s az európai komló-rangsorban másodiknak a cseh Saaz után következik. *Imreh Lajos* illyefalvi (Háromszék) termelő Spaltból 26 év előtt hozatott eredeti dugványokkal ültette be komlóskertjét, s azt ott szerencsésen honosította, tisztogatva válogatta, nemesítette; s ma hazánk egyik legjobb fajtájú anya-kertjének mondható, mert minden tö fejlődése egyenlő időközökre esik, a növény termete, a tohoz formák, lupulina tartalom azonosok, s *hasonló termelési viszonyok* közé jutva, rövid néhány év alatt mindenütt meghonosult.

Az *illyefalvi-spalti* termés honosítási sorozatát a 8-ik ábra alakjai mutatják be. Az anyatermés *c.* jelzés alatt van beállítva, ettől végig, a tábla alján jelzett termő helyekről szedettek, részint 1906-ki részint 1907-ki termésből. Az *a.* jelzésű eredeti spalti (1906-ki) termés csak az összehasonlítás könnyebbé okából van bemutatva.

A spalti typust jellemző *tojásdad* alakot minden csoportban az 1-es jelzésű toboz mutatja; itt tehát nyomban beigazolhatjuk, hogy az *alakhüség*et a legtöbb helyen megőrizte a növény, habár a *g* és *k* alakok némileg megnyúltak. Hogy erre hajlama van az illyefalvi komlónak mutatják a 2 számmal jelzett *mellékalakok*, amelyek helyenként annyira nyúltak, hogy már inkább a hengeres alakhoz hasonlítanak. Ilyenformán, ha ezen toboz alakokra reárajzoljuk az átlókat, úgy a *diagramma* is elüt a jellegzetes illyefalvi alaktól.

Nagyobb fokú acclimatisatiót jeleznek a *toboztengelyek*, mindvégig finom szálúak, sűrűn könyöklősök, nagyjából így van ez még a mellékalakokon is, csak éppen a *d 3. f. g 3.* jelzésű toboztengelyek durvultak kevésbé. De valamennyi tengelyen sok pikely levélke ül, a toboz tömörségéről különben tapintás által is meggyőződhetünk.

Ami a toboz méreteket illeti, a toboz szélessége 27.5—16 milliméter, hosszúsága 38—31.3 mm. a toboztengely pedig 28 és 18.5 mm. széles, 33 mm. hosszú és az átlag tengely 24.4 mm. hosszú. Száz toboz abszolút sulya 18.6 gramm. A toboz és tengely-hossz közti különbség 8.6 mm. Ezen jellegzetes toboz méretei is mutatják, hogy a hét új honosító helyre ültetett illyefalvi tőkék toboztermése az ovális alaktól az elyipsis felé nyúlik. Miután tehát a tengelytypus állandóbb, a toboz tömörség s abban a lupulina tartalom is kielégítő — némileg a toboz forma rovására ment a honosodás!

Általán nem tagadható azonban, hogy az Illyefalván hosszú éveken át művelt és önállósított spalti komló *nem honosodik mindenütt minden jellegben* s valószínű, hogy az elváltozásokat helyi természeti (talaj, égélj stb.) viszonyok okozzák, s hogy ez valószínű, elég átvizsgálunk a táblázat tengerszin feletti-magasság rovatát, ahol a végleteket 180 méteres legalacsonyabb és 587 méter legmagasabb fekvés számai mutatják. Ilyen különbségeken fekvő

9. ábra. Hévíz-saazi komló honosodási sorozata.

a) eredeti saazi termés, b) a hévizi anyakert saazi termése, innen ültetettek: c) kucsulátai, d) sziráki, e) alsó-zsemberi, f) szászbudai, g) nógrádgárábi, h) ujszékelyi-hévízi honosítások. (Félnagyságu toboz alakok.)

komlóskertektől nem is várható, hogy az illyefalvi dugvány nyomán egynemű tobozokat teremjen — bár az új telepítések termése valószínűleg kielégítette a gazdákat — mert különben kiirtották volna az illyefalvi fajtájú ültetvényt. Az átlagos *tömörségi szám* 4.17, ezt megközelíti a zágoni és marosvásárhelyi termés, a többi minta le és fölfelé a végletek felé tart. Hogy az *eredet ispalti* mintának oly csekély a tömörségi száma, oka az, hogy a vizsgálati minta két éves, tulszáraz (könnyű) termésből került.

II. A 9-ik ábra a *hévíz-saazi* (kései) fajtát ábrázolja. Első helyen *eredeti saazi* toboz-alakok vannak bemutatva összehasonlítás okáért. Saaz csehországi város, a komlóművelés ősi helye s termékének értéke a legelső helyen áll, (mint a szőlőtermelésben Tokaj.) Valami két évtized előtt innen hozatott dugványokkal ültették be a gróf Haller-féle *homoród-hévízi* kertet s az ottani szintén gondos művelés és kezelés mellett annyira honosodott, hogy ma már önálló magyar komló fajtának mondható.

A hévíz-saazi komló tipikus alakja: a két végén legömbölyített (hosszukás) henger. A *c, d, e, f, g* csoportokban felfalálhatjuk a typust, azonban fokozatosan megnyúlt sorozatban, sőt a mellékalakok már-már laza formájuk, így a *h* csoport a vadkomlóra emlékeztető *zilált* tobozú. Itt már nemcsak fajbéli elváltozásokat, de visszafejlődést is tapasztalhatunk.

A tobozok nagyobb része még tömött, ami jó tengely alakulásra vall. Különösen finom a tengely a kucsulátai (Fogaras), sziráki (Nógrád), alsó-zsemberi (Hont m), s még a szászbudai (Nagyküküllő) csoportnál is, mert a tengely-könyöklések élesek, sűrűek, a szár vékony, finom szőrözettel borított; a vadkomlóra emlékeztet a *h. g. 15. f. 14.* jelzésű tengely, de vigasztalásként jelzem, hogy az eredeti saazi csoport 3. jelzésű rajza is kevésbé finom. Mindazonáltal a toboz-tengely itt is állandóbb mint az alak.

A méretek, szélsőségei: toboz szélesség 33—22.5 mm. hosszúság: 42.5—28.3 mm. a tengely hossz 35—18 mm. közt váltakoznak, modhatni, igen nagyok a szélsőségek! A 100 toboz abszolút sulya 27.5—14 gramm között váltakozik. Átlag toboznak tehát 25.3 mm. a szélessége, 33 mm. a hossza; a tengely hosszúsága 24.6 mm. s az abszolút suly 19.3 gramm. A toboz és tengely közti hosszkülönbség 8.5 mm.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Tejtermelés fokozása.** A gazdának érdekében áll, hogy tejelő marháinak tejproduktumát fokozza. Ezt el lehet érnie helyes anyagválasztás, gondos ápolás, fajta-megválasztás és szakszerű nevelés által. Ehhez azonban még egy hozzájárul, s ez az, hogy tudja azt, hogy mennyi idős korig fokozható a tejelő képesség. Észak-Amerikában tettek erre vonatkozólag megfigyeléseket. Az ottani gazdák azt tapasztalták, hogy a tehenek tejelőképessége 7 éves korig fokozódik, 12 éves korig körülbelül ugyanezen fokon marad meg, majd ezen koron túl hanyatlik. Ezt tudva, a tejtermelő könnyen berendezheti úgy gazdaságát, hogy az esetleg kiselejtezésre kerülő, rosszul tejelő tehenek könnyen felcserélhető legyenek és a változat rázkódást az üzemben ne okozzon.

+ **A sörárpa helyes kezelése.** A Magyar Malátagyárosok Egyesületétől a következő sorokat kapjuk: Midőn az új német kereskedelmi szerződés oly súlyos akadályokat gördít a magyar árpa és maláta kivitele elé, nem mulaszthatjuk el a magyar gazdaközönséget arra figyelmeztetni, hogy a hazai árpa minősége évről-évre silányabbá válik Malátagyáraink, a melyek a belföldön termelt különböző árpafajtákat évről-évre rendszeresen feldolgozzák, ezt már hosszabb ideje tapasztalják és a jelenség okát annak tulajdonítják, hogy gazdáink nem járnak el kellő óvatossággal és szakértelemmel a magválasztásánál, kicserélésénél, továbbá az árpa cséplésénél és raktározásánál. Különösen ügyelni kell pl, arra, hogy az árpát ne nagyon rövidre csépljék, nehogy ezáltal a csira megsérüljön. Fontos körülmény továbbá, hogy az árpa száraz és levegős helyen tároltassék és gyakran ha csak lehetséges, hetenként lapátoltassék. Kerülni kell azt is hogy az árpa egyhelyen hosszabb ideig zsákokban fekdjék, mert így a levegő kéllőkép át nem járhatja és könnyen megdohosodik. Fontos ez kivált az első két hónap alatt, míg az árpa fermentálódik. E szabályok betartása első tekintetre talán nem látszik valami nagyon fontosnak, a tapasztalat szerint azonban mindez nagyon is lényegesen befolyásolja az árpa minőségét.

+ **A földi bolha irtására borsónál, káposztánál, kalarábénál, repcénél stb.** a „W. landw. Ztg“-ban a következő olcsó eljárást ajánlja egy gazda. Régi szétfejtett zsákokat szegezünk kb. 4 méter hosszú lécekre és a zsákokat kátrányba mártjuk, illetve mindkét oldalukat higitott kátránnyal bevonjuk. 2—2 gyermekkel azután végig cipeltetjük több ízben a lécekre szegzett kátrányos zsákokat a földi bolhától ellepett földeken a és pár nap múlva már nyoma sem marad e kártevőnek. Ügyelni kell azonban arra, hogy növényekre ne csepegjen sok kátrány, mert ez árt nekik. Különösen a borsónak. Gy.

+ **Tejesedények tisztogatása.** Nincs jobb és biztosabb szer a tejesedények tisztántartására, mintha azokat kiöblintjük, utána pedig egy kevés vizet öntünk beljük s ebbe egy jó kanálnyi oltott meszet keverünk: A mesz ugyanis alj lévén a tejsavas erjedés káros termékeit semlegesíti. Még jobb ennél egy tojásnyi mészdarabot dobni a vízbe, hogy az elégéséből fejlődő hőség is az ebény javára váljék. Ezelőtt szódával dolgoztunk mely azonban meleg vizet, tehát munkát és tüzelőt kíván.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Barátosi Tóth Zsigmond** a Mikó család nyug. jóságigazgatója folyó hó 5-én este 9 órakor életének 82-ik, boldog házasságának 46 ik évében végelgyengülésben csendesen elhunyt.

Tóth Zsigmond a régi E. G. E.-nek közel három évtizeden át buzgó választmányi tagja volt. Egyenes, nyílt eszű és szavu öreg ur, akiben úgy megbízói, mint a közügyek

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérenmű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

egy igazi nemes karaktert, egy holtáig tevékeny jó gazdát veszítettek.

Temetése folyó hó 7-én délután 4 órakor volt nagyszámú résztvevők jelenlétében. Az E. G. E. képviselőjében az elnökség tagjai és számos választmányi tag kísérté utolsó útjára. Az egylet koszorút is tett az elhunyt ravatalára: „Nagyrabecsült választmányi tagjának — az Erd. Gazd. Egylet — felirattal.

Az elhunytat gyászolják: neje: Özv. báratosi Tóth Zsigmondné bethlenfalvi Nagy Zsuzsanna, Özv. Szász Pálné Tóth Krisztina, Tóth Miklós, testverei. Szász József és családja, néhai Szász Katalin férj. Eöry Tivadarné családja, Özv. Kontz Gyuláné Szász Ilona és családja, Ifj. Tóth Miklós, Tóth Irénke, testvéreinek gyermekei. *Legyen áldott emléke.*

— Az ubjúza minősége. Az idén olyan minőségű búzát csépelnek a kalászköböl, a melyhez fogható esztendő óta nem volt. A múlt évben a buza átlagos minősége 74—75 kilogramm között változott az idén ilyen minőségű buza nincs s az átlagos minőség 78—80 kilogramm de nem ritka a 83, sőt a 84 kilogrammos, sőt a napokban a tőzsdén Pusztai Jobról hozták fel 86 kilogrammos búzát. Ez a kitűnő mennyiség különösen a lisztiparnak válik hasznára, amelynek módjában elsőrendű lisztre feldolgozni az ideai termés kitűnő búzáját.

— Az ideai termés. (Hivatalos jelentés). Az ország mezőgazdasági állapotának július végéről szóló jelentését most teszi közzé a földmívelésügyi miniszter. A kitüntetett természet eredmény kedvezőbb az eddigi becsléseknél, különösen a búzában, a miből másfél millió métermátszával nagyobb a termés, mint a mennyire azt a legutóbb közzétett jelentés hivatalosan felbecsülte.

Július hó második felében az ország nagy részére kiterjedőleg az időjárásban annyiban változás állott be, hogy helyenkint bő esőzések, sőt néhol tulságos lecsapódások fordultak elő, miáltal a folyók és patakok sok helyütt, főleg a felvidék némely részén és a Királyhágón túli vármegyékben megáradtak és ki is öntöttek. Az árvíz és eső okozta kár a hegyi vidékeken sok helyütt szembetűnőleg jelentékeny, szenvedett a learatott gabona és részben a még lábon álló vetés is. De míg egyrészt a hegyi vidékeken a sok eső miatt panaszkodtak, addig a szárazságban lévő vidékeken a folytonos esőhiány okoz gondot. Kétségtelenül igaz, hogy a késői termények, főleg pedig a kapásnövények, a melyek már-már sokat szenvedtek, megérették jó hatását az esőnek, megérették főleg a rétek, kaszálók és legelők, mert itt a javulás szembetűnő.

Az esőjárta vidékeken a learatott gabona-félékben megcsirázás következtében helyenkint igen jelentékeny kár mutatkozik, néhol a vihar is tetemes kárt okozott, szétszórta a keresztekben lévő gabonát és mivel az eső a szétszört gabonakereszteket átjárta a szem minőségét is, a mely pedig az idén tulnyomólag kielégítőnek

ígérkezett, színében is megrontotta. A gabona minőségileg csupán azokon a vidékeken jó, a hol a csapadékviszonyok kedvezőtlenebbek voltak.

A mint már ez többször jelezve volt, az ideai termés körül rendkívül nagy eltérések mutatkoznak. A kisebb gazdaságokban a természet hozam nagyobbára alig kielégítő kivételek vannak itt is, a szerint, a minő gazdálkodást üz a gazda, minő módon kezeli a vetőmagot és mivel földjét, de nagy átlagban a termés közepén alul maradt. A jobban kezelt gazdaságokban és főleg az uradalmakban, a hol az intenzív gazdálkodás mindinkább tért hódít magának, a meglepetések a cséplések körül nagyon örvendetesek. Helyenkint alig várt kedvező eredmények mutatkoznak és minőségileg is kiválónak jelezhető az ez ideai termés, a mely kora tavasz óta nem sokat ígérő volt és végeredményében az Alföldre nézve jóformán a közepes átlagot is elérte. Vannak kivételek itt is, így például Csanád-, Csongrád-, Pest-, részben Jász Nagykun-Szolnok-, Hajdu-, és részben Békésmegyékben, továbbá a Dunántul elég nagy részében, a hol a termés igen gyenge. Igen jó a termés főleg minőségileg Torontál-, Temes-, Arad-, Békés-, Bács Bodrog-, részben Jász-Nagykun-Szolnok- és Szabolcsmegyékben. Minőségileg a látható buzaféleségek mintái szerint, a buza hektoliterenkinti átlagos súlya megüti a rendes átlagot, sőt egyes vidékeken azt felül is mulja, nem tartozik ugyanis a ritkaságok közé a 80—82 kilogrammos buza olyan vidékeken, illetve vármegyékben sem, a hol máskor az átlag alig emelkedik magasabbra a 76—78 kilogrammnál.

A búzához hasonlóan a többi termények természet hozamai közül az egyetlen zabot kivéve, a mely termény alig sikerült valahol jól, nagy eltérések mutatkoznak és néhol eléggé örvendetes eredmények is. A rozs kétszeres és az árpa minősége — a mint ez most már a próbacseplések megejtésénél kitűnik — nagyobbára kielégítő és részben jó. Előfordul az apró, töpörödött, vékony szem itt is, sőt néhol a könnyűsúlyu mag is, mindazonáltal a nagyobb rész jobb kvalitásból és szebb színű magvakból áll.

A zab minőségileg csak részben kielégítő, ez a termény nagyon sokat szenvedett a hozszantartó esőhiány és hőség miatt.

A kapásnövények közül egyedül a tengeri tndott eléggé kedvező körülmények közé jutni, habár bizonyos immár az, hogy a homoki vidéken ez is csak nagyon gyenge eredméllyel biztat. Sok szár és még több csó maedő maradt. A hol az eső még idejekorán javíthatott rajta, ott a természetkilátások javultak.

A burgonyatermés hozamához fűzött remények ritka helyen valósulhatnak már meg. Itt már az eső főleg az Alföldön, de általában a Duna jobb partján és más némely hegyvidéken sem használt, mert későn jött. A burgonyatermés hozama tehát már jóval alatta van a

közepes átlagnak, sőt néhol olyan silány, hogy a magot is alig adja vissza.

A hegyi vidékeken közel 14 napon át uralkodó esős időjárás sokszor jégesőt is hozott. Különösen a Királyhágón túli vármegyékben volt gyakran jégeső, a mely helyenkint jelentékeny kárt is okozott.

Üszöghár különösen a búzában, részben árpában és zabban is eléggé sok helyen mutatkozik és a különben szép minőségű gabona színét több helyen megrontotta.

Az augusztus hó 1-ére vonatkozó természetbecslések szerint megközelítőleg remélhető, feltéve, hogy már nagyobb változás nem áll elő:

	Átlag mmázsa	Összesen millió mmázsa	
		július 31.	július 15.
Buza	6.33	38.07	37.30
Rozs	6.09	11.66	11.53
Árpa	6.17	11.73	11.62
Zab	5.33	9.93	9.96

A múlt évben termelt 32.80 millió mm. buza, 10.69 millió mm. rozs, 13.73 millió mm. árpa és 11.54 millió mm. zab.

— Felhívás. Felhívjuk tisztelt olvasó közönség becses figyelmét a kolozsvári takarékpénztár *Hitelbank Áruraktárának* ide-mellékelte körlevelére.

— Felhívás takarmánymoslék tárgyában. Az E. G. E. titkári hivatala, tekintettel az ideai szük takarmánytermésre, kieszközölte, hogy több szeszgyár hajlandó a termelt gyári moslékot nyers vagy szárított állapotban a gazdaközönség részére a tavalyi egységárak mellett átengedni. Ehez azonban az szükséges, hogy — többen összeállva — bizonyos nagyobb mennyiségű moslékot előre lefoglaljanak. Ennek az összeírását, illetve közvetítését az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala szívesen teljesíti. Tekintettel arra, hogy a szeszgyári moslék általában igen olcsó és minden célra megfelelő takarmány, ezen alkalmat gazdáink kiváló figyelmébe ajánljuk. A szezon október 1 től — március, esetleg április végéig tart. Jelentkezések, melyekben az egész idényre szükségelendő mennyiség pontosan megjelölendő, az E. G. E. titkári hivatalához intézendők. Az egységárak még idejében minden jelentkezővel közölnetnek. A szállítási és fizetési kötelezettség csak a szerződés megkötése után kezdődik.

— Komlótermés jelentés július hó végéről. A májusi általános szárazság után, júniusban helyiely-közzel eső volt is — nem is: júliusban a komlóskertek egyenetlen fejlődést mutattak. De nemcsak országgrészenként, de szűkebb vidékeken, sőt egyes kertekben is egyenetlen kivirítással fejlődtek a komlótökék. Utóbb a dombos vidékeken volt már több napos eső, s a tobozfejlődést talán ki fogja egyenliteni, de az országos termésre-

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetű a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménnytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez óvi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménnytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgönycim: Kalmár-rostagyár.

ménységek körülbelül így állanak: jó termés 8—10%, közepes 40—45%, mérsékelt közepes 40%, gyenge termés 12—5%. Országárszek szerint: a *Ktrályhágóntul* 10—20—30 drb. mellék ág nőtt ugyan, de azok kurtán maradtak, naposabb helyeken a tobzosodás is kezdődik. Általán a szárazság tett 3—8% kárt, bár július 3-ik hete óta egész Erdélyben napoként vannak esőzések, ezért még a tobzfejlődéstől sokat reméllenek, így 350—500 kgr. ot is kat. holdankint. Igen szépek a kucsulatói és illyefalvi kertek. Segesvár környékén $\frac{1}{2}$, Székelykeresztúron $\frac{2}{3}$ termést remélnék. A másik nagy komlóvidéken az *Alföldön* méginkább gyengébben állanak a komlóskertek, mert egész nyáron is alig volt eső, ezért a szikesebb, agyagosabb helyeken már fonnyad a komlólomb, pedig alighogy a tobzosodás általános lett. Nagyváradon már a szedés is megindult (korai saazi). A Bácskában a jól művelt kertek elég jól állanak, 300—600 kgr. termést reméllenek. Sok helyen finom minőségű a tobz. A *Felföldön* júniusban aránylag jól állottak a kertek, a júliusi esők még inkább segítettek, de azok nyomában jövő *viharok* sok kárt tettek. Átlagban 150 kgr. termést remélnék, de helyenként (Alsó-Zsember) 600 kgr. a termésreménység. A korait már júliusban leszédtek. Kilogrammonként Saazból 2 kor. 40 fillért ígérnek ugyan lanyhán. A *Dunántulon* a korait már leszédtek, kat. holdanként 250 kgr.-ot adott, a kései fajta jobb termést is ígér. A minőség általában kitűnő. Viharkár 6—8% volt. Állatikár az ideu országszerte kevés volt. Penészkárról már inkább hallik. Így a Bácskában s Torontálban rohamosan terjed a *rezespenész* (Kupferband) s némely kertben már is 20—30% kárt tett. Az ország 18 helyén végzett állami műtrágya kísérletek ebben a szárazságban sehol sem mutattak fejlődésbeli különbségeket, ám az öreg Khün szerint: a mázsa mutatja meg az igazságot!

A *külföldön*. Csehországban — mint a cseh komlótanár írja — szintén megérkeztek július végére a várvavárt esők, s vigabb lett a kivirítás, bár helyenként a jégeső tett károkat, szárazabb talajokon pedig még nem ért tetőt sok inda: az a vélemény tehát, hogy semmiesetre se lesz teljes termés, csak közepes! A szedés augusztus közepén indul meg. *Déltájerországban* is sokat remélnék egy jó esőtől, a korait ott már szedik. *Württembergben* bekövetkezett a bőséges eső, erőteljesebb lett a komló fellődése s jó mivélésű kertekben jó termést remélnék.

Az *értékesítés* terén még alig történik valami. A nyári komlótermelőhelyekről megindultak Saaz és Nürnberg felé az 5 kilós postakomlók: amott kilóját 2-40 koronáért veszik nem nagy kelettel, emitt a stájer nyári komló fontját 1 márkával fizetik, hát nem nagyon erőlködnek! Stájerországba már megérkezett néhány idegen vevő, a mi Dunántulunk néhány komlótermelő uradalmában is lesi már 1—2 ügynök nyaralva — a komló szárító működését, a Bácskában már élénk

levelezésben vannak a helyi alkuszokkal, sőt egy-két ilyen vállalkozó jó reménységekkel önálló üzleteket akar kötni, Erdélyben még minden csendes, legfeljebb litografált természetjelenetekkel* árasztják el hetenként a termelőt s már ez is jó jel!

— A kiállítási oklevelek közül igen sok érkezett vissza annak idején: „*címzett ismeretlen*“ vagy: „*eltávozott*“ jelzéssel. Mindazokat tehát, akik annak idején nem adtak helyes címet, vagy elköltöztek s ezen ok miatt esetleg a legutóbbi kiállítás valamely oklevelét nem kapták meg, felhívjuk, hogy ezt az E. E. G. titkári hivatalához bejelenteni sziveskedjenek.

— A *mezőgazdasági érdekképviselet*. A földmivélésügyi miniszter a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslat előadói tervezetét azzal küldötte meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, hogy azt az egyes gazdasági egyesületeknek véleménynyilvánítás végett szétküldje. Az O. M. G. E. ugyanis mint az egyesületek szövetsége elnöksége nevében Desseffy Aurél gróf meleghangusorok kíséretében küldötte szét a szövetséges egyesületeknek a törvényjavaslat előadói tervezetét, felkérve őket, hogy az ügyet üléseiken tárgyalva, legkésőbb szeptember hó 15-ig kialakult véleményeiket az O. M. G. E.-tel közöljék, hogy a javaslatot azután a szövetségi nagygyűlés október hó 20-án véglegesen letergályhassa.

— *Országos sörárpa- és komlókiállítás*. Az OMGE. a földmivélésügyi miniszter támogatásával 1908. évi október hó 1—7-ig terjedő időben *Budapestben*, az egyesület székházában *országos sörárpa- és komlókiállítást* rendez.

A kiállításon résztvehet minden magyarországi termesztő 1908-ban termesztett sörárpával és komlóval

A kiállításra beküldendő *sörárpa* mennyisége 9.5 kg. Az árpaminta legalább 50 q. azonos árpamennyiség több helyéről veendő s két zacskóba osztandó el, úgy, hogy azok mind egyikebe kb 4.75 kg. jusson. Az *árpaminták* a m. kir. növénytermelési állomás címére *Magyaróvára* küldendők, mely azok vizsgálatát végezni fogja.

A beküldendő *komló* mennyisége 2 kg. mely legalább 5 q. azonos légszáraz komlóból veendő. A *komlóminták* az OMGE titkári hivatalának címére, Budapest, IX., Köztelek-utca 8. küldendők be.

A bírálat alapján legjobbnak talált árpa- és komlóminták pénz, oklevél illetve értéktárgy díjakkal fognak kitüntettetni.

Készpénzdíjak:

Sörárpára: hét I. díj à 150 kor., *tizenegy* II. díj à 100 kor., *huszonegy* III. díj à 50 kor.
Komlóra: négy I. díj à 150 kor., *nyolc* II. díj à 100 kor., *tizenkét* III. díj à 50 kor.

* Talán költeményekkel?! Nagyon kérjük komlótermelő olvasóinkat, hogy lapunkat a komlótermés eredményéről és az értékesítés esélyeiről azonnal tudósítsák.
Szerk.

Ezenkívül a legjobb sörárpa- és komlóminták kitüntetésére a rendes díjakon kívül még 3 sampiondíj kerül kiosztásra, egyenként 300 K. értékű emlék tárgy alakjában.

A kiállítás részletes programja a OMGE. titkári hivatalánál kapható.

— A budapesti m. kir. Állatorvosi főiskolán a beiratkozások az 1908/909. tanévre szeptember hó 1—8-ig bezárólag fognak megtartatni. Szeptember hó 9—15 ig írásbeli kérvényre a beiratkozást a főiskola tanártestülete engedélyezheti. Ezen határidőn túl október hó 1 ig csak a földmivélésügyi m. kir. Miniszter adhat engedélyt a beiratkozásra. Október hó 1-én tul utólagos beiratási engedély nem adatik.

A beiratkozás kizárólag csak gymnasiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik.

Az állatorvosi tanfolyam négy évig tart, okleveles gazdászok azonban, ha érettségi bizonyítványuk is van, három év alatt is elvégezhetik. A beiratási díj félévönként 5 korona a tandíj félévönként 30 korona.

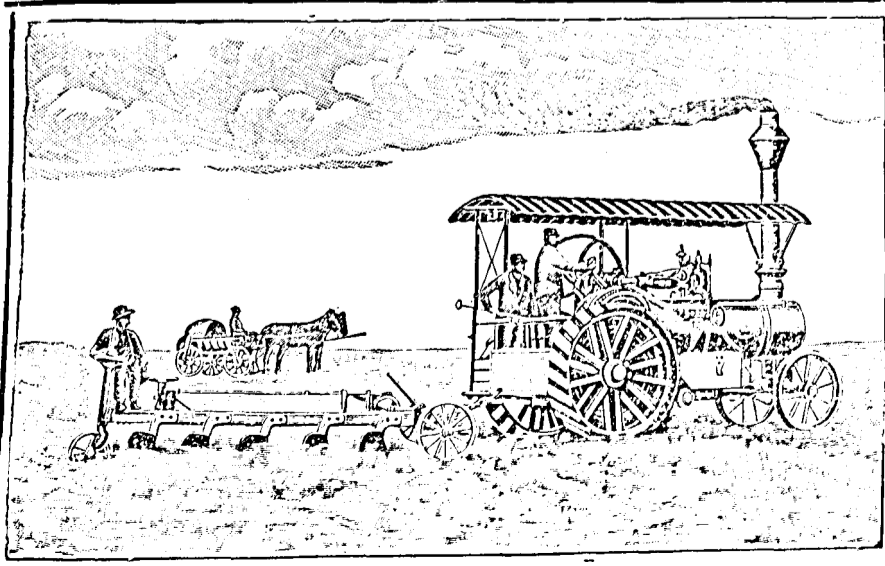
Tandíjmentességet vagy állami ösztöndíj engedélyezését kérő folyamodványok külön-külön az érettségi bizonyítvány hiteles másolata és szegénységbi bizonyítvány csatolása mellett a földmivélésügyi m. kir. Miniszter Ur Ó Nagyméltóságához címezve a beiratkozás alkalmával a fő iskola rektori hivatalában nyujtandók be.

A tanév elején tartandó szigorlatokra: Javító előszigorlatra szeptember 2-án; javító előszigorlatra szeptember 3-án; II. szigorlatra pedig szeptember hó 4-én lehet jelentkezni.

— *Csikmegyei gazdák az állattenyésztés érdekében*. A Csikmegyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott igazgató választmányi ülésén elhatározta, hogy csatlakozik az Erdélyrészi Gazdasági Egyesületnek a földmivélésügyi miniszteriumhoz intézett azon kérelméhez, amelylyel magyarországi állatok Romániába, legeltetés céljából való kivitelének eltiltását kívánja. Ugyanezen az ülésen elhatározta az egyesület, hogy Kászonalitizon, Csikkozmáson, Csikmadarason, Gyergyóalfaluban és Tölgyesen díjazással egybekötött tenyészállatkiállításokat rendez.

— Az *ingó jeláloghitel* szervezése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának határozatából terjesztést intézett az igazságügyminiszterhez az ingó jeláloghitel szervezést illetőleg. Günther Antal igazságügyminiszter most az egyesülethez intézett leiratában hangsúlyozza, hogy a polgári törvénykönyv keretében a lajstromzálogjogot külön intézményképp nem kívánja ugyan szabályozni, felveendőnek tart azonban a polgári törvénykönyvbe oly rendelkezést, amely lehetővé teszi, hogy külön törvények, a nélkül, hogy a polgári törvénykönyvvel ellentétbe kerülne, az ingók egyes csoportjaira nézve a zálogjog szerzését átadás nélkül is megengedhessék.

— *Szénakivitel* tilalom Bulgáriában. A bulgár minisztertanács elhatározta, hogy engedélyt bocsát ki a szénának Bulgáriából való kivitelének megtiltására nézve. A kormány ezen rendszabályt azzal indokolja, hogy a ta-

UJI Egygéprendszerü gőszántás UJI (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1908

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

kormánytermés az abnormális forróság folytán a Balkán-államokban rendkívül gyengén ütött ki.

— Miskolci 1908. évi XI. országos sör-árpavásár. Az OMGE. a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület, a miskolci kereskedelmi és iparkamara és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve Miskolcon 1908. évi augusztus hó 24-én, hétfőn országos sörárpavásárt rendez.

A vásárra csak kicsépelte készáru jelenthető be. Asztagokban, keresztekben lévő csépeletlen árpa eladásra nem jelenthető be.

A vásáron részt venni óhajtó eladó árpájából legkésőbb augusztus 21-ig faj és minőség szerint mintául 5 kilogrammot tartozik a vásárbizottság címére Miskolc, Széchenyi-utca 49. beküldeni. Ezen mennyiségen kívül az esetben, ha az eladással a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte bizatik meg, ugyanazon mintából a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének címére (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám) is 4 kilogrammot beküldeni.

A vásárbizottság a természetőknek bejelentési ivatek küld, melyeket a vásáron résztvevő természető az adatok pontos megjelölésével a vásárbizottságnak s amennyiben az eladással a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte bizatik meg, annak egy-egy példányban az árpamintával egyidejűleg beküldeni tartozik.

Bejelentési ivatek az OMGE.-nél is kaphatók.

— A takarmány pótlása moslékkal. Az esetleges takarmányhiány pótlására érdekelt szeszipari oldalról azt ajánlják, hogy engedtessek meg a mezőgazdasági szeszifőzdeknek, hogy a moslékot, mely tudvalevőleg a takarmányt nemcsak pótolja, hanem sok tekintetben felülmúlja, szabadon és minden kikötés nélkül átengedhessék szomszédaiaknak vagy kigazdáknak, esetleg az állatot tartó parasztságnak. A pénzügyminiszterium ezt már egy ízben és pedig tavaly, részben engedélyezte, csak hogy az akkori engedély vajmi keveset ért, mert elkésve, november hó közepén jelent meg és sok nehezen teljesíthető kikötést tartalmazott (például a trágya viszszaelvezetése). Óhajtandó volna, ha a múlt évi rendelet, de minden korlátozás nélkül, mielőbb megújítatnék és pedig azért, mert tekintve a magas szeszárakat, a szeszifőzdek az idén korábban kezdik meg üzemüket, mint más években. A sürgős elintézés már azért is kívánatos, mert a mezőgazdasági szeszgyáraknak az üzem megkezdése előtt 4-6 héttel gondoskodni kell a szeszmoslék mikénti értékesítése iránt és ha hizómarháikat már beállították, úgy semmiféle miniszteri rendelet nem változtathat a régi állapotot.

— Magyar ló kivitel Németországba. A magyar lovak hirneve a külföldön is ismeretes s a magyar ló kivitel fejlesztése szintén elsőrangú gazdasági szükség. A magyar lovak a berlini piacon elég kedvező eredménnyel értékesíthetők s a berlini piacnak mint fogyasztó területnek való megszerzését nem lehet eléggé sürgetni. A berlini Centralstelle für Pferde Zucht- und Handels-Kommandit Gesellschaft jó igás és luxus lovakat akar importálni Magyarországból. Ugyanis Berlinben s általában Németországban, a kincstár 1200 márka átlag árat fizet egy legénységi remontáért és ez adja meg a lovak áralakulásának bázisát. Az igáslovak átlagos vételára 1000-1200 márka, azaz 1177-1412.40 korona; angol félvér hátslovaké 1500 márka, azaz 1765.50 korona; egy pár

összeillő juker kocsilóé 2000-3000 márka, azaz 2354-3531 korona. Ezek az átlagárak körülbelül 20 százalékkal haladják meg a megfelelő magyarországi lóárakat. Természetesen jó anyagot kell szállítani, ha azt akarjuk, hogy a lovak gyorsan és magas áron keljenek el.

— Sztrájkstatisztika. A kereskedelmi miniszter ez évben is feldolgoztatta a május elseji munkaszünet statisztikáját. E szerint május első napján a szűkebb értelemben vett Magyarország területén 151.624 ipari alkalmazott és pedig 147.863 gyári és 5761 kisipari munkás, továbbá 7513 bányamunkás szünetelt. Tehát az összes gyári munkásoknak mintegy 47.70 százaléka a kisipari munkásoknak körülbelül 1.44 százaléka és a bányamunkásoknak 15.03 százaléka nem dolgozott. E munkamegszűntetés 835 gyári, 11,969 kisipari és 6 bányavállalatot érintett. A május elseji tüntetésbe ebben az évben egy politikai kérdés, az általános választói jog kapcsolódott bele. A fölvonulások és népgyűlések ennek jegyében folytak le. Mégis a közigazgatási hatóságok és iparfelügyelők összes jelentései megegyeznek abban, hogy a mozgalom az idén az előző évekhez képest jóval csekélyebb mértékű és sokkal csendesebb lefolyású volt. A szünetelés folytán az ipar és bányászat, a szünetelő munkások számával egyenlő, vagyis 159.137 munkanapot veszített, a munkások pedig, megközelítő pontossággal, 636.548 koronára keresettől estek el.

— Tejmunkásképző tanfolyam Csákováron. Ez évi október 1-én egy évig tartó tejmunkásképző tanfolyam nyílik meg a temesmegyei Csákováron, a földműves iskolával kapcsolatban. E tanfolyamra 20 írni-olvasni tudó, fedhetlen előéletű, 17-ik életévüket betöltött fiatalembereket vesznek fel, akik a tanfolyam ideje alatt teljesen ingyenes állami ellátást élveznek s a tejtermelés és kezelés minden ágában elméleti és gyakorlati kiképzést nyerne. A tanfolyamot elvégzetteket tejjgazdaságokban és tejszövetkezeteknél munkavezetői minőségben fogják alkalmazni. A földművelési miniszterhez címzett és keresztlevéllel, oltási-, orvosi-, erkölcsi- és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények mielőbb Juhász Vilmos igazgatóhoz küldendők Csákovára (Temesin).

— Baromfi-hizláló tanfolyam. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete legközelebb Gödöllőn, az állami baromfitenyésztő telepen baromfi-hizláló tanfolyamot rendez. Célja az egyesületnek a tanfolyammal az, hogy a baromfitenyésztőkkel az értékesítés célszerűbb módjait megismertesse.

— A német bortermés. A német borkereskedők és borexportőrök részéről nagy a panasz, hogy a borkereskedelem pangásának a rossz termés az oka. A német borvidék két mostoha esztendő viszontagságait még az idén sem tudta legyőzni. Az 1906. és 1907-ik évben a peronospora pusztította a német szőlők termékeit, úgy, hogy eddig ebben az évben alig került bor eladásra. A termelők s különösen a vincellérek, akik minden évben rendszerint az utolsó és utolsóelőtti esztendők bortermését szokták eladni, 1908-ban nem hozhattak bort a piacra mert sem 1906-ban, sem 1907-ben nem termelt elég bor.

— Repceértékesítő szövetkezetek. Az ország különböző vidékein lévő repcetermelő gazdák körében — mint hírlík — mozgalom indult mhg repceértékesítő szövetkezetek léte-

sítése tárgyában. A termelők különböző olajgyárak területén akarják a szövetkezeteket felállítani.

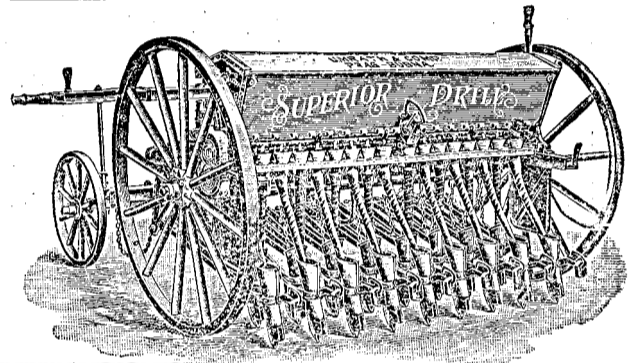
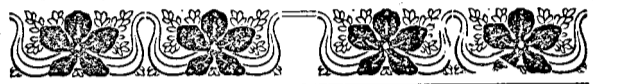

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevél kölcsönök
nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férdal adnak véleményyt. 1001

Superior Sorvetőgépek

— !!! Legjobb tolókerékrendszer !!!
!!! Tessék közelebbi leírást kéri !!!
Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.
Egy- és többvasu ekék.
Háromtagu és egytagu hengerek.
Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

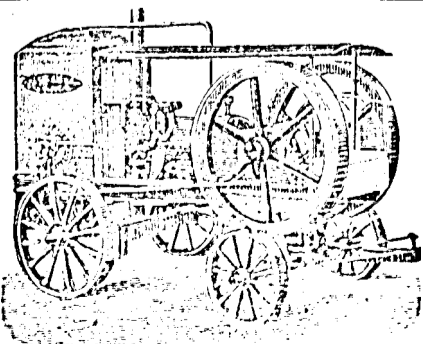
Gőzcseplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

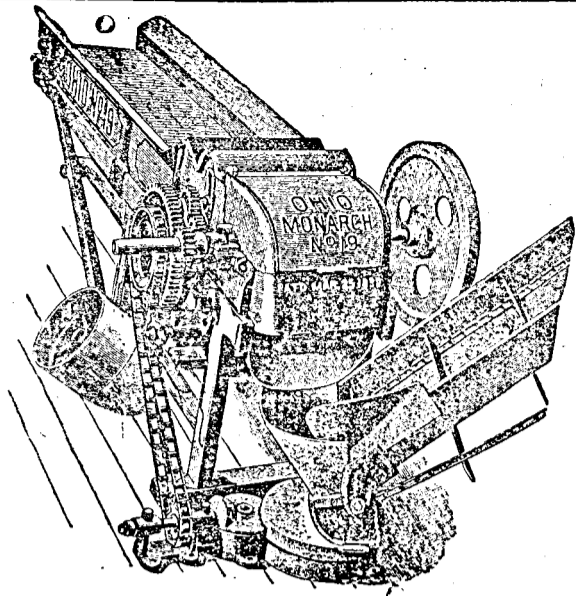

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság

BÉCS, Gumpendorferstrasse 72.

Legolcsóbb hajtóerő a „GNOM” BENZIN- és SZIVÓGÁZ-MOTOR.

4000-nél több üzembn. — Könnyen kezelhető. — Villanyos gyújtással. — Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. — Referenciák beszerezhetőek: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitra megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosd (Fehérmegye).
Sándor Pál Mező-Bánd, Albisi Béla Alsó-Szová, Lőte Lázár Kaál. 2063.

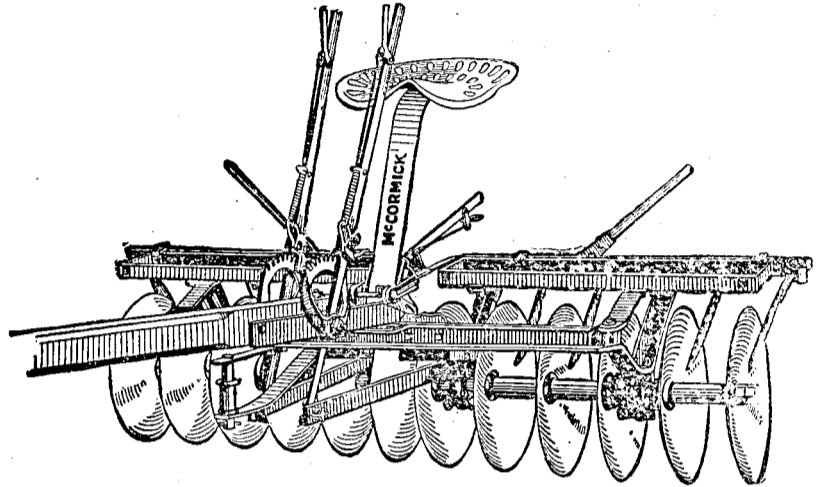

„OHIO” EREDETI AMERIKAI TENGERSZÁR-TÉPŐ,

zöldtakarmányapritó- és szalmaszeccskázógép a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlópántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósa és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.

2098

Gazdaságok administratióját,

felügyeletét, számadások ellenőrzését, megvizsgálását, birtokok becslését elvállalja és bármely ágában a gazdaságnak szaktanácsal szolgál az erdélyi viszonyokkal teljesen ismerős, huzamos gyakorlatban tapasztalt és elméletileg képzett

intelligens gazda,

akár állandó, akár esetről-esetre való megbízatásokban — megegyezés szerinti honorarium vagy jutalékért.

Teljes megbízhatóságáról a legjobb ajánlatokkal rendelkezik.

Közvetítések e lap kiadóhivatala által. 2178

A mezőgazda tizparancsolatját

minden kereskedésben ingyen kaphatni vagy postán díjtalanul és bérmentbe beszerezhető:

Ubold v. Trnkóczy
gyógyszerész, Laibach,
Krain, Ausztria.

2074

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

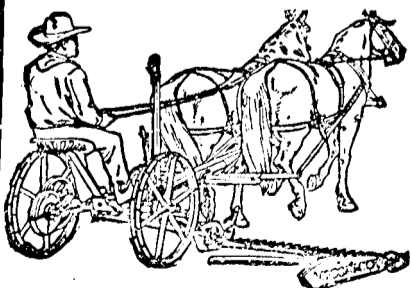
Műtermek vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsősetáter. Főtér 9.

1729

Sárospatak,
Kossuth Lajos-u. 70.

Kwizda-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

1 liter ára 2 korona 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóiban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van. Nagyobb munkánál elő- és utóerősítő, erőltetéseknek, inak merevségének stb. Az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. — Kwizda-féle Restitutions-fluid szővédjegy, címke és gongyolás törv. védve.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle szabadalmazott Lábszár-védő Pneumatic-lábszárvédő

2161. I.

gumiból

szürke, fekete, barna és fehér színben és négy nagyságban készítetnek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelem szerint:

1. sz.	20-22 cm.	3. sz.	24-27 cm.
2. sz.	22-24 cm.	4. sz.	27-30 cm.

Ára darabonként

szürke			
1. sz.	Kor. 5.50	3. sz.	Kor. 6.40
2. sz.	Kor. 5.90	4. sz.	Kor. 7.30

fekete, barna és fehér

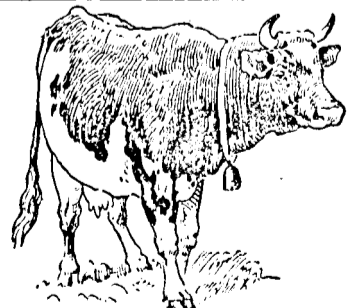
1. sz.	Kor. 5.90	3. sz.	Kor. 6.80
2. sz.	Kor. 6.40	4. sz.	Kor. 7.70

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei WIEN.

KWIZDA-féle

Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legelőbb istállóiban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejeslés fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviselőjében a bizalomteljesen hozzájáruló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket,

konvertálok más intézeti terheket és egyúttal rendezem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül

ajánlom ez intézetnek a tőzsdén is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házassági óvadékkul alkalmas 50 év alatti

... kisorsolásra rendszeresített ...

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit“.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizetnek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

2748. szám.
1908.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Az alulírott felügyelőség hatásköréhez tartozó folti birtokról (végállomás és posta: Szászváros) 82 drb különböző koru kos és 11 drb öreg anya, 203 drb két és három éves ürü; a gerendkereszturi birtokról (végállomás: Maroskecze; posta: Marosludas) 28 drb különböző koru kos és 46 drb öreg anya, összesen 370 drb részben számeletti, részben kiselejtezett javított juh a folyó évi **augusztus hó 19-én d. e. 10 órakor** a felügyelőség hivatalos helyiségében megtartandó zárt írásbeli tárgyalás utján el fog adatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, akik a fenti állatokat megvásárolni kívánják, hogy ivenként 1 K. bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a jelzett idő előtt az alulírott felügyelőséghez annál is inkább nyujtsák be, mert távirati és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A részletes eladási feltételek a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők ugy a felügyelőségnél, mint az érdekelt kezelőségeknél, vagy kívánatra az érdeklődőknek meg is küldetnek és ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy azokat ismeri és azoknak magát aláveti.

Kolozsvár, 1908. július hó 17-én.

A m. kir. Telepítési Felügyelőség.
(Erdészeti palota, Bocskay-tér 6. sz.)

2182

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag **védjeggyel**

helyesen alkalmazva, minlegelőcsőbb foszforsavas munkákkal és áraján-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kívánatra szaklaltalkészésségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. Andrassy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Eladó vetőgépek,

(Alkalmi eladás!)

11, 13 és 15 sorosak

egészen ujan,

a legjobb gyárból eladók

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

2132

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-
sával 1,970.340.— K.
Tartalékok 764.760.16 "
Összesen: 2,735.101.16 "

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " "	59.782.26 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72.438.43 "
1905. " "	61.730.60 "
1906. " "	39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok d. arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegből ugy a 1907. mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyujthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Legjobbak a resiczai ekék, LOSONCZI vetőgépek és KALMÁR-féle rosták.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST
V., VÁCI-KÖRUT 32.

1458

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzók.

1475

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

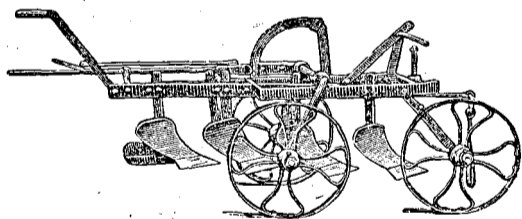
Által a legelőnyösebb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők,
tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes
acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

A tarlóhántás legcélszerűbb eszközei:

Bächer könnyű négybarázdás hántó ekéje,
Bächer könnyű hárombarázdás hántó ekéje,
Johnston tarlóhántó tárcsás boronái.

Legjobb acél anyag, csekély önsúly,
kevés vonóerő, ideális munkateljesítés.

Tessék ajánlatot kérni! — — — Olcsó árak!

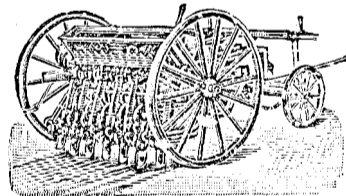
BÄCHER RUDOLF speciális eke és talaj-
művelő eszközök gyára.

Vezérképviselet és főraktár:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Az „eredeti Melichar“ gyárt-
mányu párcs sorszámú = „UNICUM DRILL“

a jelenkor legtokéletesebb sorvetőgépe.

1910

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma
magelosztás, könnyű és biztos kormányzás. csekély vonóerőszükséglet,
szilárd kivitel, elsőrendű anyag, melyeknek ezen sorvetőgép általá-
nos kedveltségét köszönheti. Több mint 32.000 db használatban.

Ujabb speciálítások:

MÜTRÁGYASZÓRÓGÉPEK.

MELICHAR FERENC sorvető és műtrágyaszórógépek gyára

Vezérképviselet és főraktár:

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.